

GODA LIVET

Nära historien i klassiska KRAKOW

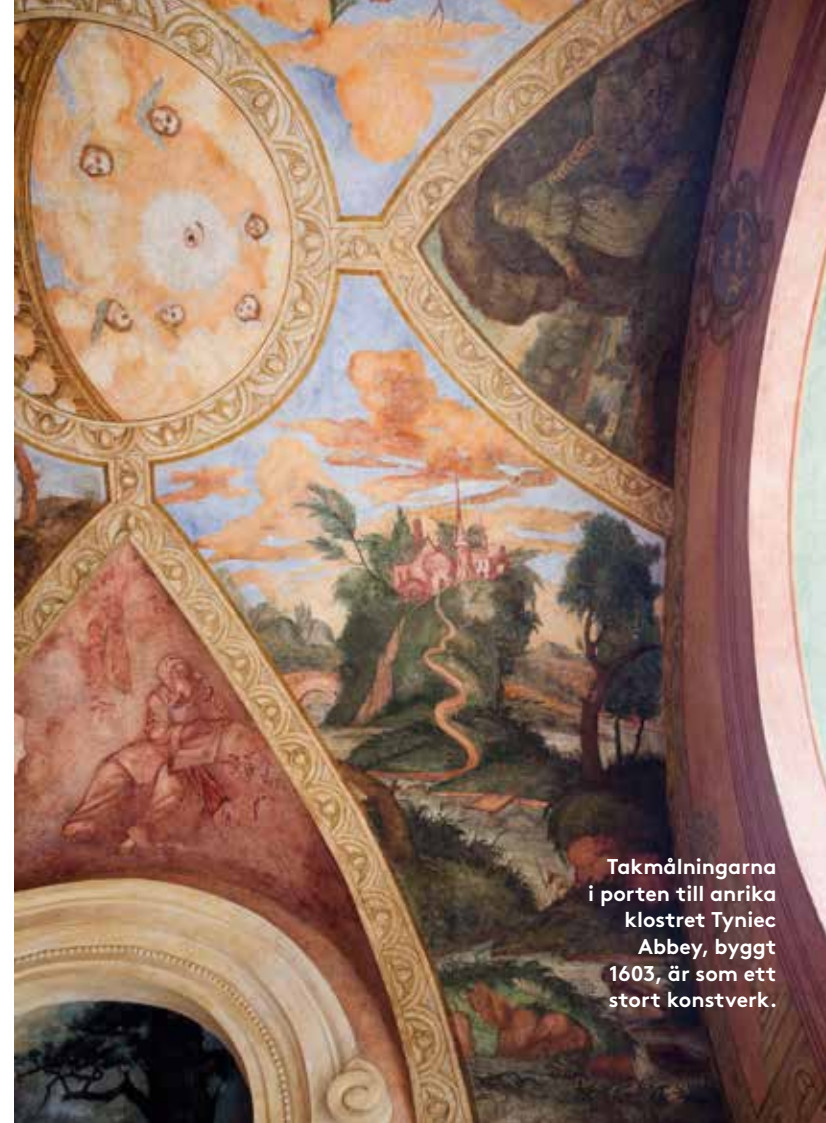
En av Europas vackraste städer, fylld av kultur och levande historia. Ett böljande landskap med vinodlingar, njutbara hotell och underskön natur. Krakow med omnejd är en fascinerande blandning av intensivt stadsliv, lantlig idyll och underjordiska upplevelser.

Av RIA MATTSSON Foto HELENE TORESDOTTER

Wawelkatedralen är, tillsammans med Wawelslottet, Polens största nationalskatt. Höjden byggnaderna ligger på kallas för Polens Akropolis.

För vinodlaren Miroslaw Jaxa Kwiatkowski är varje dag med sol en gudagåva.

Takmålningarna i porten till anrika klostret Tyniec Abbey, byggt 1603, är som ett stort konstverk.

På Hotell Stary satsar köket på lätta och dekorativa rätter.

Genom Krakows gamla stadsdel kan man åka med bekväm hästdroska.

Inredningen på Noworolski Café som öppnade 1910 är tänkt att likna ett äkta wienerkafé.

»Njut en bakelse på legendariska Noworolski Café i hjärtat av staden«

Det doftar intensivt av fläderblom i den ljumma majluften, strax utanför Krakow. Vid horisonten skymtar blånande berg som bildar en vacker kulliss till det kuperade landskapet, där smala vägar snirklar sig förbi skogsdungar och hagar, genom små byar och med den ena betagande utsikten efter den andra, likt pärlor i ett glittrande collier. Trettio minuters bilväg härifrån ligger Krakow och lockar. Men vi vill börja på landsbygden, hos Karolina Grabowska och maken Pawel Gasiosek på deras vinhotell Dwór Sieraków. En ståtlig byggnad, flankerad av storvuxna lövträd i en grönskande park. En bra plats att ladda batterierna på inför mötet med intensiva Krakow. Men också en bekväm utgångspunkt för att utforska stadens närmaste omgivning. Det vore synd att inte njuta av naturen utmed någon av traktens vandrings- eller cykelleder som Pawel tipsar om. Helt galet att hoppa över de små vingårdarna i närheten som erbjuder vinprovningar – det är bara att låna hotellets cyklar och trampa dit.

– Och så måste ni åka till Wieliczka saltgruva, uppmanar Pawel. Den är unik.

Unik var ordet. Åttahundra trappsteg ner

i underjorden ligger en enorm saltgruva som togs i drift i slutet av 1200-talet. I dag finns den med på Unescos världsarvslista. Som djupast når gruvan 312 meter, men den lägsta nivå vi får komma ner till är 135 meter. En underjordisk värld av långa gångar, sjöar, skulpturer, salar och kyrkor – allt i salt. St Kingas Chapel är enorm, här får 400 personer plats i den vackraste av kyrkosalar, dekorerad av tre gruvarbetare. Det tog 67 år för dessa män att skapa salens saltgolv och väggar där bilder ur Jesu liv finns utkarvade. Fascinerade följer vi vår pålästa guide i hämlarna och insuper saltgruvans långa historia.

Ovan jord gror en annan spännande företeelse i Krakows närmaste omgivning – vinodlingar. 1700-talets bistra klimat, liksom krig och invasioner under 1900-talet, resulterade i att Polens historiska vinodlingar försvann. Men för ett par decennier sedan började vinstockarna sakta vakna till liv igen. I Dwór Sieraków vinlista, förmodligen landets längsta, finns fyrtio polska viner representerade bland totalt 350 olika.

– Polskt vinmakeri har både väder och klimat emot sig, men vinodlarna är mycket passionerade och kämpar på, säger Pawel, som

utöver sin hotellägarroll är en internationellt känd vinprofil. Vinerna börjar bli riktigt bra nu.

Nyfikenheten får oss att besöka vingården Srebrna Goras vidsträckta odlingar vid foten av benediktarklostret Tyniec. Det är spännande och intressant att lyssna till vinodlaren Mirosław Jaxa Kwiatkowski när han visar oss runt bland vinstockarna, och utsikten över omgivningarna är avundsvärd. Klart att det måste bli ett gott vin från sådana lyckliga druvor. Mirosław är minst lika glad.

– När jag hade min restaurang i Krakow trodde jag att det var det bästa livet. Men efter att ha odlat vin här i åtta år har jag funnit min plats på jorden. Kontakten med naturen, att få arbeta med händerna och slutligen skörda har gett vardagen en djupare dimension.

Precis som Mirosław utstrålar energi, stolthet och kärlek till sin bygd är Krakow minst lika inspirerande, som en rejäl vitamininjektion. Gamla Stan med medeltida byggnader, torg och gränder, judiska stadsdelen Kazimierz, slottet Wawel på sin kulle, alla kyrkor, alla kulturevenemang – varje gat- och tegelsten har något att berätta.

– Vi Krakowbor är stolta över vår stads historia och vill hålla den levande, säger Joanna >

Utsikten från restaurang U Ziyadas terrass är enastående. En perfekt plats för lunch på landsbygden utanför Krakow.

På hotell Dwór Sieraków bor man bekvämt i den herrgårdsliga byggnaden.

Ljuskronorna i saltgruvans stora kyrka St Kingas Chapel är liksom övrig inredning gjorda i salt.

På hotell Copernicus takterrass kan man njuta av goda drycker med Krakows bästa utsikt mot slottet Wawel.

Krakows äldsta restaurang har också tillverkning av chokladpraliner som säljs i egen butik ett stenkast bort.

Leonardo da Vincis målning *Dam med hermelin* i Czartoryski Museum lockar många besökare.

Pod Rosa, Krakows äldsta hotell, finns i ett hus från 1300-talet. Vissa sviter har väggmålningar i original från byggtiden.

FOTO: THE PRINCES CZARTORYSKI MUSEUM, KRAKOW, TBC

Wilgierz, hotellchef på Copernicus, som ligger på Krakows äldsta gata. Tack vare att vi klarade oss undan andra världskrigets bombningar är det originalet vi njuter av i dag.

Jo, det är onekligen extra bonus att vandra runt bland Gamla Stans imponerande hus, många i renässans- eller gotisk stil. Kanske äta på stadens äldsta restaurang, från 1300-talet, bo på ett hotell med rötter i 1100-talet och med femhundra år gamla väggmålningar i original i vissa rum. Eller njuta av en bakelse på legendariska Noworolski Café, beläget i berömda Sukiennice Cloth Hall mitt på Europas största torg Rynek Glowny, tillika Krakows hjärta. Det är så mycket som får tanken att svindla här: mer än tusen restauranger i Gamla Stan, mer än 200 aktiva kyrkor, otaliga konstmuseer, festivaler och konserter som avlöser varandra. Kultur i varenda vrå. Och så Leonardo da Vincis fantastiska målning *Dam med hermelin* som hänger i Czartoryski Museum.

Kazimierz är som en liten stad i staden. Inte med lika grandiosa byggnader som Gamla Stan stoltserar med, men med stor charm och hög mysfaktor. Kvarteren och gränderna är lite mer "ruffa", husfasaderna extra slitna, men atmosfären oslagbar. Trots alla nattklubbar,

barer och restauranger är tempot lugnare. Här är det skönt att strosa runt, titta in på olika gallerier och ta en kaffe på någon av de många uteserveringarna. Eller kanske ta en aperitif på hotell Rubinsteins takterrass. Hotellet har fått sitt namn efter legendariska kosmetika-entreprenören Helena Rubinstein, som föddes i huset bredvid.

Tycker man om utsikter finns många att välja på. Flera hotell har, precis som Rubinstein, egna takterrasser med bar. Från Copernicus och Sheraton Grand Krakow ser man ut mot Wawel medan hotell Starys överblickar det stora torget och Mariakatedralen med ett av Europas största altare. Har man ork i benen kan man gå upp för 239 trappsteg i katedralens ena klocktorn, därifrån är utsikten hisnande.

Varför välja när man kan få allt på en och samma gång? Vibrerande stadsliv och vilsam landsbygd finns sida vid sida. Varför nöja sig med den vackraste och kanske mest intressanta av Polens städer när landskapet strax intill har så mycket att erbjuda? Den som myntade uttrycket: "Den som gapar efter mycket, mister ofta hela stycket" fick nog aldrig möjlighet att besöka Krakowregionen. Här kan man nämligen få allt och lite till! □

Wawelslottets inre gårdsplan, Arkadtorget, är en imponerande syn.

»Vi Krakowbor är stolta över vår stads historia och vill hålla den levande«

BOENDE I KRAKOW:

- Hotel Pod Roza. Krakows äldsta hotell, inrymt i en byggnad från 1300-talet. Populärt hotell, vissa rum är bokade flera år i förväg. www.podroza.hotel.com.pl
- Hotel Copernicus. Ligger nära Wawelslottet. Fin takterrass med storslagen utsikt. www.copernicus.hotel.com.pl
- Hotel Stary. Elegant hotell ett stenkast från torget Rynek Glowny. www.stary.hotel.com.pl
- Hotel Rubinstein. Populärt hotell som öppnade 2006 i en byggnad från 1400-talet. www.rubinstein.pl

ÄTA GOTT I KRAKOW:

- Pod Anioli. Känd för sitt marinerade, grillade kött samt polska traditionella rätter. www.podanioli.pl
- Pod Baranem. Nära Wawelslottet. Traditionell polsk mat med moderna europeiska smaker. www.podbaranem.com
- Wierzynek. Krakows äldsta restaurang med fantastisk inredning. Mottot är att varje gäst ska behandlas som en kunglighet. Slowfood enligt gamla polska recept, kryddade med nya influenser. www.wierzynek.pl

SE OCH GÖRA:

- Kazimierz. Krakows gamla judiska stadsdel med vackra kvarter, gränder, kyrkogårdar, torg, gallerier, synagogor och restauranger.
- Gamla synagogan från 1400-talet. Innehåller permanentutställningen "Tradition and Culture of Jews in Krakow".
- Krakows Nationalmuseum. Ett av Polens största museer med en kollektion bestående av 78 000 olika verk.
- Hotell Copernicus spa. Avkoppling och behandlingar i historiska miljöer. www.copernicus.hotel.com.pl

KRAKOWS OMGIVNINGAR:

BOENDE:

- Dwór Sieraków. Ståtligt hotell i herrgårdsliknande byggnad. Slowfood-restaurang med gigantisk vinlista. www.dworsierakow.pl
- Klostret Benedictine Abbey, Tyniec. Annorlunda och fridfullt boende. www.domgosci.benedyktyni.com

SE OCH GÖRA:

- Wieliczka saltgruva. Enbart guidade visningar www.kopalnia.pl
- Royal Kraków Golf. 18-hålsbana belägen på gamla kungliga jaktmarker. www.krakowgolf.pl
- Restaurang U Ziyada. Perfekt ställe för lunch med fin utsikt. www.uziyada.krakow.pl
- Vingården Winnica Srebrna Gora. En av Polens största vingårdar. www.winnicasrebrnagora.pl

BRA HEMSIDOR INFÖR RESAN:
www.polen.travel
www.visitmalopolska.pl